

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 300/2015-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 1/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 1/2015.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že „24. 03. 2015 sa konalo na Okresnom súde v Prešove verejné zasadnutie vo veci obnovy konania 1 Nt/1/2015, odsúdeného [REDAKOVANÉ]. Na verejnom zasadnutí sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči sudcovi Okresného súdu v Prešove... Zápisnica z verejného zasadnutia“ podľa názoru sťažovateľa „nezodpovedá priebehu verejného zasadnutia...“, preto podal sťažovateľ „trestné oznámenie na Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR, pre podozrenie z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Trestného zákona...“

Vzhľadom na podané trestné oznámenie sťažovateľ 28. apríla 2015 vzniesol ďalšiu námietku zaujatosti (podanie z 27. apríla 2015) „voči Okresnému súdu v Prešove“, a následne 12. mája 2015 z toho istého dôvodu podal „návrh na prerušenie konania“.

Okresný súd však 8. apríla 2015 „uznesením rozhodol o námietke zaujatosti zo dňa 24. 03. 2015. Voči predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť.“.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd „neprerušil konanie vo veci obnovy konania 1 Nt/1/2015, napriek trestnému oznámeniu... a vznesenej námietke zaujatosti zo dňa 27. 04. 2015 a návrhu na prerušenie konania zo dňa 12. 05. 2015“.

Ako sťažovateľ tvrdí, „Okresný súd v Prešove postúpil Krajskému súdu v Trenčíne sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu v Prešove zo dňa 08. 04. 2015, napriek trestnému oznámeniu vo veci zápisnice z verejného zasadnutia. Posúdenie pravdivosti zápisnice z verejného zasadnutia orgánmi činnými v trestnom konaní má podľa sťažovateľa predbežnú povahu k rozhodnutiu o námietke zaujatosti, o ktorej sudca rozhodol uznesením zo dňa 08. 04. 2015.“.

Sťažovateľ je presvedčený, že „po oznámení Okresnému súdu v Prešove, že vo veci zápisnice z verejného zasadnutia zo dňa 24. 03. 2015, bolo podané trestné oznámenie pre podozrenie z trestného činu, mal sudca Okresného súdu v Prešove konanie 1 Nt/1/2015 prerušiť, pretože rozhodovanie o trestnom oznámení vytvára prekážku pre rozhodovanie v konaní pred Okresným súdom v Prešove a Krajským súdom v Trenčíne. Sudca Okresného súdu v Prešove konanie neprerušil a vec odstúpil na rozhodovanie Krajskému súdu v Trenčíne, a porušil ustanovenia Trestného poriadku, upravujúce posudzovanie predbežných otázok súdom a prerušenia konania súdom. Postup Okresného súdu v Prešove

vo veci 1 Nt/1/2015, je podľa sťažovateľa porušením základných práv a slobôd podľa Ústavy SR a medzinárodných dohôd.

Sťažovateľ poukazuje na porušenie Trestného poriadku Okresným súdom v Prešove, ktorý riadne, zákonne a spravodlivo nepostupoval v konaní 1 Nt/1/2015, čím porušil právo sťažovateľa garantované Ústavou Slovenskej republiky.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské práva a základné slobody podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, boli Okresným súdom v Prešove porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky nariaďuje Okresnému súdu v Prešove, aby vo veci 1 Nt/1/2015, prerušil konanie až do právoplatného rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní vo veci trestného oznámenia zo dňa 27. 04. 2015.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie 500,- EUR, ktoré je Okresný súd v Prešove povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ predložil ústavnému súdu aj návrh na rozhodnutie o dočasnom opatrení, ktorým by *„nariadil Krajskému súdu v Trenčíne, aby nerozhodoval vo veci sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu v Prešove zo dňa 08. 04. 2015 až do posúdenia tejto sťažnosti Ústavným súdom SR.*

Dôvodom návrhu tohto opatrenie je zabránenie rozhodovania bez posúdenia predbežnej otázky v konaní o námietke zaujatosti, t. j. pravdivosti zápisnice z verejného zasadnutia zo dňa 24. 03. 2015 orgánmi činnými v trestnom konaní. V prípade rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne, bez posúdenia pravdivosti zápisnice by došlo k neobjektívnemu, zaujatému, nezákonnému konaniu súdov, ktoré ohrozuje základné ľudské práva a slobody sťažovateľa a objektívne by hrozila závažná ujma na týchto základných ľudských právach a slobodách sťažovateľa.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd neprerušil konanie vedené pod sp. zn. 1 Nt 1/2015 (o návrhu povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci) po tom, ako sťažovateľ podal trestné oznámenie pre trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa v súvislosti s rozporom obsahu zápisnice z verejného zasadnutia okresného súdu konaného 24. marca 2015 so skutočným jeho priebehom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že podaná sťažnosť sčasti trpí nedostatkom logických časových súvislostí, resp. nezodpovedá reálne možnej racionálnej postupnosti. Ako sám sťažovateľ uvádza, „*posúdenie pravdivosti zápisnice z verejného zasadnutia*“ konaného 24. marca 2015 „*orgánmi činnými v trestnom konaní, má podľa sťažovateľa predbežnú povahu k rozhodnutiu o námietke zaujatosti, o ktorej sudca rozhodol uznesením zo dňa 08. 04. 2015*“. Trestné oznámenie a ďalšiu námietku zaujatosti však sťažovateľ podal, ako to vyplýva z jeho sťažnosti, až 28. apríla 2015 a návrh na prerušenie konania až

12. mája 2015, t. j. všetky skutočnosti, ktoré podľa názoru sťažovateľa bránili okresnému súdu rozhodnúť o (prvej) námietke zaujatosti (z 24. marca 2015), nastali až po vydaní samotného dotknutého rozhodnutia okresného súdu. Sudca okresného súdu teda nemohol 8. apríla 2015 pri rozhodovaní o sťažovateľovej námietke z 24. marca 2015 prihliadať na okolnosti, o ktorých v tom danom čase nemohol mať žiadnu vedomosť, pretože nastali neskôr.

Odhliadnuc od uvedeného, keďže za podstatu sťažnosti ústavný súd považoval tvrdenie sťažovateľa o povinnosti okresného súdu prerušiť konanie o návrhu na povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci po tom, ako tento podal trestné oznámenie v súvislosti s úkonmi vykonanými v tomto konaní, ústavný súd poznamenáva, že pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (IV. ÚS 322/09).

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci preto skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním, a dospel k záveru, že je vylúčená jeho právomoc meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia označených článkov ústavy a dohovoru postupom okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu je zverené krajskému ako druhostupňovému súdu.

Je nepochybné, že preskúmania všetkých okresnému súdu vytýkaných nedostatkov v jeho postupe, tak ako boli predstreté ústavnému súdu, sa bude môcť sťažovateľ cestou riadnych opravných prostriedkov, či už proti jednotlivým procesným rozhodnutiam prvostupňového súdu alebo proti jeho konečnému meritórnemu rozhodnutiu o návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania, domáhať pred krajským ako druhostupňovým súdom. Ako sám sťažovateľ uviedol, proti uzneseniu okresného súdu z 8. apríla 2015 podal sťažnosť. Už v rámci tohto sťažnostného konania na súde vyššej inštancie sťažovateľ má možnosť uplatňovať svoje práva tak, aby jeho základným právam bolo učinené zadosť.

Keďže pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti ústavný súd zistil, že ochranu sťažovateľom označených práv je oprávnený poskytnúť všeobecný súd, a to v konaní o riadnom opravnom prostriedku, rešpektujúc požiadavku subsidiarity plynúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Nad rámec je potrebné uviesť, že pokiaľ ide o namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (IV. ÚS 382/09, m. m. I. ÚS 5/02 A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože konania o povolení obnovy konania alebo v rámci nich vydané rozhodnutia priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru.

A pretože v danom prípade nejde o typ súdneho konania spadajúceho pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, v dôsledku čoho absentuje vecná príslušnosť medzi namietaným základným právom sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutými postupom okresného súdu, ústavný súd mohol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími v sťažnosti uvedenými požiadavkami, ako aj skutočnosťou, že sťažovateľ nepripojil k sťažnosti splnomocnenie o svojom zastúpení advokátom (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2015